

Etusivu>Perhe- ja perintöoikeudelliset asiat>Varallisuussuhteet avioliitossa ja rekisteröidyssä parisuhteessa>Aviovarallisuussuhteet

Aviovarallisuussuhteet

Avioliitossa olevien kansainvälisten pariin aviovarallisuuden jako avio- tai asumuseron tai toisen puolison kuoleman yhteydessä – kansalliset säännöt

Yhä useammat Euroopan unionin kansalaiset muuttavat toiseen EU-maahan opiskelun, työn tai perheen perustamisen vuoksi. Tämän seurauksena syntyy yhä enemmän kansainvälisiä pareja, jotka elävät joko avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa.

Kansainvälisellä parilla tarkoitetaan tässä sitä, että puoliset ovat eri maiden kansalaisia tai asuvat muussa EU-maassa kuin kotimaassaan tai että heillä on omaisuutta useamman kuin yhden EU-maan alueella. Riippumatta siitä, elävätkö kansainväliset parit avioliitossa vai rekisteröidyssä parisuhteessa, heidän on hallittava omaisuuttaan. Avioeron, asumuseron tai toisen puolison kuoleman yhteydessä omaisuus on ositettava.

Tällaisissa tilanteissa heille on apua EU:n säännöistä, joita sovelletaan 18 EU-maassa: Suomessa, Ruotsissa, Alankomaissa, Belgiassa, Bulgariassa, Espanjassa, Italiassa, Itävallassa, Kreikassa, Kroatiaassa, Kyproksessa, Luxemburgissa, Maltassa, Portugalissa, Ranskassa, Saksassa, Sloveniassa ja Tšekissä.

Säännöissä määritetään, minkä EU-maan tuomioistuimen olisi käsiteltävä kansainvälisen parin omaisuutta koskevat asiat ja minkä lain mukaan nämä asiat olisi ratkaistava. Säännöllä myös yksinkertaistetaan yhdestä EU-maasta peräisin olevien tuomioiden ja notaarin vahvistamien asiakirjojen tunnustamista ja täytäntöönpanoa toisessa EU-maassa.

Eri maiden tietoihin voi tutustua valitsemalla kyseisen maan lipun.

Lisätietoja antavat asianomaisen EU-maan viranomaiset tai oikeusalan ammattilaiset.

Lisäksi kannattaa tutustua Euroopan unionin notaarien liiton ylläpitämään verkkosivustoon <http://www.coupleseurope.eu/fi/home>.

Päivitetty viimeksi: 29/11/2019

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.

Aviovarallisuussuhteet - Tšekki

1 Onko tässä jäsenvaltiossa lakiin perustuva aviovarallisuusjärjestelmä? Mitä siinä säädetään?

Kyllä.

Tšekin lainsäädännön mukaan aviopuolisoille kuuluva omaisuus, jolla on varallisuusarvoa ja jota ei ole suljettu oikeussuhteiden ulkopuolelle, on osa aviovarallisuutta. Aviovarallisuuden säätely perustuu joko lakiin, sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen.

Lakisääteisessä järjestelyssä aviovarallisuutta on kaikki se omaisuus, jonka jompikumpi puolisoista on hankkinut tai jonka puoliset yhdessä ovat hankkineet avioliiton aikana, lukuun ottamatta omaisuutta,

- joka palvelee jommankumman puolison henkilökohtaisia tarpeita
- jonka jompikumpi puolisoista on saanut lahjana, perintönä tai testamenttisaantona, paitsi jos lahjoittaja lahjaa antaessaan tai perittävä kuolemanvarausmääräyksessään on ilmaissut erilaisen tahdon
- jonka toinen puolisoista on saanut korvauksena luonnollisiin oikeuksiinsa kohdistuneesta aineettomasta vahingosta;
- jonka toinen puolisoista on hankkinut henkilökohtaista omaisuuttaan koskevalla oikeustoimella
- jonka toinen puolisoista on saanut korvauksena henkilökohtaisen omaisuutensa vahingoittumisesta, tuhoutumisesta tai menettämisestä.

Aviovarallisuuteen kuuluu lakisääteisessä järjestelmässä tuotto, joka saadaan yksinomaan jommallekummalle aviopuolisolle kuuluvasta omaisuudesta.

Lakisääteisessä järjestelmässä aviovarallisuuteen kuuluvat avioliiton aikana otetut velat, paitsi jos ne liittyvät yksinomaan toiselle puolisoille kuuluvaan omaisuuteen, ja siltä osin kuin velat ylittävät kyseisestä omaisuudesta saatavan tuoton, ja paitsi jos velan ottaa vain toinen puolisoista ilman toisen puolison suostumusta. Tämä ei koske tapauksia, joissa on kyse perheen päivittäisten tai juoksevien tarpeiden täyttämistä.

2 Miten puoliset voivat järjestää aviovarallisuussuhteensa? Mitä muodollisia vaatimuksia tähän sovelletaan?

Kihlatut ja puoliset voivat neuvotella sopimukseen perustuvista varallisuussuhteista, jotka eroavat lakisääteisestä järjestelmästä. Sopimuksessa voidaan sopia puolisoitten omaisuuden erottelusta, omaisuuden yhteisyyden raukeamisesta avioliiton päättyessä samoin kuin järjestelystä, jossa lakisääteisen aviovarallisuuden laajuutta rajoitetaan tai laajennetaan. Sopimus voi sisältää millaisen tahansa järjestelyn ja koskea mitä tahansa asiaa, ellei sitä kielletä laissa. Sopimus voi koskea aviovarallisuuteen sovellettavan lakisääteisen tai muun järjestelmän laajuutta, sisältöä, soveltamisajankohtaa sekä myös yksittäisiä esineitä tai niiden kokonaisuuksia. Sopimuksella voidaan muuttaa omaisuuden tuleviin osiin sovellettavaa järjestelyä lakisääteisestä järjestelmästä poiketen. Sopimuksella voidaan myös järjestää omaisuussuhteita avioliiton purkautumisen varalta.

Aviovarallisuussuhteita koskeva sopimus on tehtävä virallisena asiakirjana (notaarin vahvistamana asiakirjana).

Kihlattujen aviovarallisuudesta tekemä sopimus tulee voimaan avioliiton solmimisen yhteydessä.

3 Onko aviovarallisuussuhteiden järjestämistä rajoitettu?

Sopimus voi sisältää millaisen tahansa järjestelyn ja koskea mitä tahansa asiaa, ellei sitä kielletä laissa.

Sopimuksella ei voi sulkea pois tai muuttaa säännöksiä, jotka koskevat perheen tavanomaista taloudenpitoa, paitsi jos toinen puolisoista on lähtenyt yhteisestä kodista ja kieltäytyy palaamasta. Sopimus ei saa seurauksiltaan tehdä tyhjäksi aviopuolison mahdollisuuksia täyttää perheen tarpeita. Sopimus ei saa sisällöltään tai tarkoitukseltaan vaikuttaa kolmansien oikeuksiin, elleivät nämä ole suostuneet sopimukseen. Tällaisella ilman kolmannen suostumusta tehdyllä sopimuksella ei ole oikeusvaikutuksia tätä kohtaan.

4 Mitkä ovat avioeron, asumuseron tai avioliiton päättämiseksi julistamisen oikeusvaikutukset aviovarallisuussuhteisiin?

Aviovarallisuuden raukeaa, kun avioliitto päättyy toisen puolison kuoleman, toisen puolison kuolleeksi julistamisen tai avioeron seurauksena. Puolisoiden aviovarallisuuden rauettua omaisuus selvitetään.

Mitätöidyn avioliiton katsotaan olevan alun perin mitätön. Määräyksiä, jotka koskevat entisten puolisojen varallisuussuhteita ja -oikeuksia avioeron jälkeen, sovelletaan samalla tavoin miehen ja naisen varallisuussuhteisiin ja -oikeuksiin siinä tapauksessa, että näiden välinen avioliitto on mitätöity.

5 Miten toisen puolison kuolema vaikuttaa aviovarallisuussuhteisiin?

Puolisoiden aviovarallisuus raukeaa, mitä seuraa sen selvittäminen. Aviopuoliso on perittävän lakimääräinen perillinen ensimmäisessä ja toisessa perillisryhmässä.

6 Millä viranomaisella on toimivalta ratkaista aviovarallisuussuhteita koskeva asia?

Tuomioistuimella.

7 Miten aviovarallisuusjärjestelmä vaikuttaa puolison ja kolmansien osapuolten välisiin oikeussuhteisiin?

Lakisääteisessä järjestelmässä aviovarallisuudesta suljetaan pois muun muassa omaisuus, jonka toinen puolisoista on hankkinut ennen avioliittoa. Aviovarallisuuteen kuuluvat avioliiton aikana otetut velat, paitsi jos ne liittyvät yksinomaan toiselle puolisolle kuuluvaan omaisuuteen, ja siltä osin kuin velat ylittävät kyseisestä omaisuudesta saatavan tuoton, ja paitsi jos velan ottaa vain toinen puolisoista ilman toisen puolison suostumusta. Tämä ei koske tapauksia, joissa on kyse perheen päivittäisten tai juoksevien tarpeiden täyttämisestä.

Aviovarallisuutta ja sen osia koskevissa kysymyksissä, joita ei voida pitää luonteeltaan rutiinomaisina, puoliset tekevät oikeustoimet yhdessä tai toinen puolisoista tekee ne toisen suostumuksella. Jos puoliso kieltäytyy antamasta suostumustaan ilman pätevää syytä ja vastoin puolisoitten, perheen tai perheen talouden etua tai jos hän ei pysty ilmaisemaan tahtoaan, toinen puoliso voi ehdottaa, että puolison suostumus korvataan tuomioistuimen päätöksellä. Jos toinen puolisoista tekee oikeustoimen ilman toisen puolison suostumusta silloin, kun suostumus vaaditaan, toinen puoliso voi vedota tällaisen toimen pätemättömyyteen. Jos osaa aviovarallisuudesta on tarkoitus käyttää toisen puolison liiketoimintaan ja jos varallisuusarvo, jota on tarkoitus käyttää, ylittää puolisoitten varallisuussuhteisiin nähden kohtuullisen määrän, ensimmäinen tällainen käyttö edellyttää toisen puolison suostumusta. Jos toisen puolison suostumusta ei ole saatu, tämä voi vedota tällaisen toimen pätemättömyyteen. Jos osa aviovarallisuudesta on tarkoitus käyttää osuuden hankkimiseen yhtiöstä tai osuuskunnasta tai jos osuuden hankkimisen seurauksena on yhtiön tai osuuskunnan velkojen takaaminen laajuudessa, joka ylittää varallisuussuhteisiin nähden kohtuullisen määrän, on saatava suostumus toiselta puolisolta, joka voi vedota tällaisen toimen pätemättömyyteen, jos suostumusta ei ole saatu.

Jos puolisoilla on sopimusjärjestely, sopimus ei saa sisällöltään tai tarkoitukseltaan vaikuttaa kolmansien oikeuksiin, elleivät nämä ole suostuneet sopimukseen. Tällaisella ilman kolmannen suostumusta tehdyllä sopimuksella ei ole oikeusvaikutuksia tätä kohtaan.

8 Lyhyt kuvaus aviovarallisuuden jakautumisesta, mukaan lukien ositus, jako ja myynti, tässä jäsenvaltiossa.

Jos yhteinen omaisuus likvidoidaan tai hajotetaan tai jos sitä pienennetään määrällisesti, voimassa olleet yhteiset velvollisuudet ja oikeudet kumoutuvat selvityksen yhteydessä. Jos määrällisesti pienennettyä, likvidoitua tai hajotettua yhteistä omaisuutta ei ole selvitetty, yhteistä omaisuutta koskevia säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin.

Omaisuuksien selvittäminen ei saa vaikuttaa kolmansien oikeuksiin. Jos omaisuuden selvittäminen vaikuttaa kolmannen osapuolen oikeuksiin, tämä voi pyytää tuomioistuinta toteamaan, ettei omaisuuden selvittämisellä ole oikeusvaikutusta tämän kolmannen osapuolen suhteen. Velkajärjestelyllä on vaikutuksia ainoastaan puolisoitten välillä.

Etusijalle asetetaan puolisoitten välinen sopimus yhteisen omaisuuden selvittämisestä, jos tämä on mahdollista (esim. avioeron tai yhteisen omaisuuden määrällisen pienentämisen yhteydessä). Selvityssopimus tulee aina voimaan päivänä, jona yhteinen omaisuus likvidoidaan tai hajotetaan tai jona sitä pienennetään määrällisesti, riippumatta siitä, tehtiinkö sopimus ennen yhteisen omaisuuden likvidointia tai hajottamista tai sen pienentämistä määrällisesti vaiko sen jälkeen.

Selvityssopimus vaaditaan kirjallisena, jos se tehdään avioliiton aikana tai jos selvityksen kohteena oleva asia on sellainen, että omistusoikeuden siirtämisestä vaaditaan kirjallinen sopimus (esim. kiinteän omaisuuden tapauksessa). Jos selvityssopimusta ei vaadita kirjallisena, toisen puolison on annettava toiselle puolisolle tämän pyynnöstä vahvistus siitä, miten omaisuuden selvitys toteutettiin.

Jos puoliset eivät pääse sovintoon omaisuuden selvityksestä, kumpi tahansa voi ehdottaa, että päätöksen tekee tuomioistuin. Tuomioistuin päättää selvittämisestä sen tilanteen mukaan, jossa yhteisen omaisuuden likvidointi tai hajottaminen tai sen pienentäminen määrällisesti tuli voimaan.

Selvittämiseen sovelletaan seuraavia sääntöjä:

- puolisoitten osuudet selvittävistä omaisuudesta ovat yhtä suuret
- kumpikin puolisoista korvaa sen, mikä yhteisestä omaisuudesta on käytetty hänen muuhun omaisuuteensa
- kummallakin puolisoista on oikeus pyytää, että hänelle korvataan se, minkä hän on käyttänyt muusta omaisuudestaan yhteiseen omaisuuteen
- huomioon otetaan huollettavina olevien henkilöiden tarpeet
- huomioon otetaan se, miten kumpikin puolisoista huolehti perheestä, erityisesti lapsista ja perheen taloudesta
- huomioon otetaan se, millainen osuus kummallakin puolisoista oli yhteiseen omaisuuteen kuuluvien omaisuusarvojen hankkimisessa ja ylläpitämisessä. Jos aviovarallisuuteen kuulunutta omaisuutta ei ole selvitetty tai selvityssopimusta tehty kolmen vuoden kuluessa yhteisen omaisuuden likvidoinnista, hajottamisesta tai pienentämisestä määrällisesti eikä omaisuuden selvitystä ole haettu tuomioistuimen kautta, puolisoitten tai entisten puolisoitten katsotaan selvittäneen omaisuuden siten, että
  - aineellisen irtaimen omaisuuden omistaa puolisoista se, joka omistajana käyttää sitä yksinomaan omiin, perheensä tai perheen taloudenpidon tarpeisiin
  - muun aineellisen irtaimen ja kiinteän omaisuuden katsotaan olevan yhteisomistuksessa samansuuruisin osuuksin
  - muut varallisuus-oikeudet, saatavat ja velat ovat molempien yhteisomistuksessa, ja niiden osuudet ovat samat.

9 Millä tavoin kiinteä omaisuus rekisteröidään ja mitä asiakirjoja tai tietoja siihen vaaditaan?

Oikeustoimi, jolla kiinteään omaisuuteen kohdistuva esineoikeus luodaan tai siirretään, sekä oikeustoimi, jolla tällaista oikeutta muutetaan tai jolla se peruutetaan, on tehtävä kirjallisesti. Jos julkiseen rekisteriin merkittyn kiinteään omaisuuteen kohdistuva omistusoikeus siirretään, tällainen omaisuus katsotaan hankituksi merkitsemällä se tällaiseen rekisteriin.

Päivitetty viimeksi: 14/12/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Aviovarallisuussuhteet - Saksa

1 Onko tässä jäsenvaltiossa lakiin perustuva aviovarallisuusjärjestelmä? Mitä siinä säädetään?

Se, kenelle avioliiton aikana hankittu omaisuus kuuluu ja miten omaisuus jaetaan avioliiton päättymisen jälkeen, määräytyy aina kulloisenkin perheoikeudellisen aviovarallisuusjärjestelmän perusteella. Avioliiton varallisuus-oikeudellisia vaikutuksia säännellään siviililain (*Bürgerliches Gesetzbuch*, BGB) aviovarallisuussuhteita koskevilla säännöksillä. BGB:ssä tunnustetaan seuraavat järjestelmät: kertyneen omaisuuden yhteisomistukseen perustuva järjestelmä (*Zugewinnngemeinschaft*), omaisuuden erillisyyteen perustuva järjestelmä (*Gütertrennung*), omaisuuden yhteisyyteen perustuva järjestelmä (*Gütergemeinschaft*) ja niin kutsuttu valinnainen kertyneen omaisuuden yhteisomistukseen perustuva järjestelmä (*Wahl-Zugewinnngemeinschaft*).

2 Miten puoliset voivat järjestää aviovarallisuussuhteensa? Mitä muodollisia vaatimuksia tähän sovelletaan?

Elleivät aviopuoliset ole notaarin tekemällä avioehtosopimuksella toisin sopineet, sovelletaan lakisääteistä kertyneen omaisuuden yhteisomistusta (*Zugewinnngemeinschaft*). Se tarkoittaa, että omaisuus on avioliiton aikana erillistä, mutta avioliiton päättyessä avioliiton aikana kertynyt omaisuus tasataan. Omaisuuden erillisyyteen perustuvasta aviovarallisuussuhteesta (*Gütertrennung*) aviopuolisoitten on sitä vastoin sovittava notaarin vahvistamalla sopimuksella. Omaisuuden erillisuus tarkoittaa puolisoitten omaisuuden täydellistä erillisyyttä. Kertynyttä omaisuutta ei tasata avioliiton päättyessä. Sekä

omaisuus, joka puolisoilla on ollut ennen avioliittoa, että avioliiton aikana kertynyt omaisuus, säilyy kummankin omana omaisuutena. Omaisuuden erillisyyks voi toteutua myös ilman puolisoitten nimenomaista sopimusta – esimerkiksi jos aviovarallisuusjärjestelmä puretaan tai suljetaan pois avioehtosopimuksella ilman, että samalla sovitaan toisesta aviovarallisuusjärjestelmästä.

Myös omaisuuden yhteisyyteen perustuvasta aviovarallisuusjärjestelmästä (*Gütergemeinschaft*) on sovittava notaarin vahvistamalla sopimuksella.

Omaisuuden yhteisyys tarkoittaa, että niin ennen avioliittoa kuin sen aikanakin kertynyt omaisuus on säännönmukaisesti puolisoitten yhteistä omaisuutta (*Gesamtgut*). Tämän rinnalla kummallakin puolisoilla voi olla erityistä omaisuutta (*Sondergut*), josta ei tule heidän yhteistä omaisuuttaan. Tällaista erityistä omaisuutta ei voida siirtää oikeustoimilla (esim. vaateet, jotka eivät ole ulosmittattavissa, tai osakkuus henkilöyhtiössä). Lisäksi tietyt omaisuuserät voidaan varata toisen puolison yksinomistukseksi (*Alleineigentum*). Omaisuuden yhteisyyteen perustuvan aviovarallisuussuhteen erityisluontona puolisoit voivat myös perustaa avioliiton aikana kertyneen omaisuuden yhteisyyteen perustuvan aviovarallisuusjärjestelmän (*Errungenschaftsgemeinschaft*). Tällöin heidän on määrättävä avioehtosopimuksessa, että he säilyttävät kaiken ennen avioliittoa kertyneen omaisuuden itsellään (*Vorbehaltsgut*).

Saksalais-ranskalaisella valinnaisella kertyneen omaisuuden yhteisomistuksella (*Wahl-Zugewinnngemeinschaft*) pyritään välttämään Saksan ja Ranskan kansalaisten välisten avioliittojen yhteydessä mahdolliset varallisuus oikeudellisten säännösten erilaisuudesta johtuvat ongelmat. Jos puolisoit päätyvät tähän valinnaiseen aviovarallisuusjärjestelmään, heidän omaisuutensa säilyy avioliiton aikana erillisenä, kuten saksalaisessa kertyneen omaisuuden yhteisomistuksessa (*Zugewinnngemeinschaft*). Avioliiton aikana kertynyt omaisuus tasataan puolisoitten kesken vasta aviovarallisuussuhteen päättyessä. Vaikka valinnainen kertyneen omaisuuden yhteisomistus muistuttaa läheisesti saksalaista kertyneen omaisuuden yhteisomistusta, siinä on monia Ranskan järjestelmälle ominaisia piirteitä. Näin esimerkiksi vahingonkorvausta ja kiinteistön arvon satunnaista arvonnousua (esim. kaavoitus rakennusmaaksi) ei oteta huomioon kertyneen omaisuuden tasauslaskelmassa.

3 Onko aviovarallisuussuhteiden järjestämistä rajoitettu?

Jos puolisoit katsovat, että laissa säädetty kertyneen omaisuuden yhteisomistus (*Zugewinnngemeinschaft*) ei sovellu heidän avioliittoonsa, he voivat tehdä notaarin vahvistaman avioehtosopimuksen. Siinä puolisoit voivat sopia esimerkiksi omaisuuden erillisyydestä (*Gütertrennung*) tai omaisuuden yhteisyydestä (*Gütergemeinschaft*) tai määrätä tietyn aviovarallisuusjärjestelmän sisällä ehdoista, jotka poikkeavat laissa säädettyistä. Sopimuksessa voidaan määrätä myös eläkeoikeuksien tasaamisesta tai elatuksesta.

Avioehtosopimusta tehtäessä on kuitenkin huolehdittava siitä, että sovitut järjestelyt ovat päteviä. Jos esimerkiksi toinen puolisoista joutuu yksipuolisesti epäedulliseen asemaan ja tietyt lisäedellytykset täyttyvät, avioehtosopimusta voidaan pitää hyvien tapojen vastaisena ja näin ollen mitättömänä. Tässä tapauksessa sovelletaan niitä säännöksiä, jotka avioehtosopimuksella oli tarkoitus sulkea pois. Oikeuskäytäntö on tältä osin hyvin moninaista. Siksi on viime kädessä arvioitava tapauskohtaisesti, onko sovittu järjestelyt hyvän tavan vastainen ja näin ollen mitätön tai onko sitä muutettava.

4 Mitkä ovat avioeron, asumuseron tai avioliiton pätemättömäksi julistamisen oikeusvaikutukset aviovarallisuussuhteisiin?

Kertyneen omaisuuden yhteisomistukseen perustuvassa aviovarallisuussuhteessa (*Zugewinnngemeinschaft*) tehdään varallisuussuhteen päättyessä (esim. puolison kuoleman, avioeron tai toisenlaisesta aviovarallisuussuhteesta tehtävän sopimuksen seurauksena) kertyneen omaisuuden tasaus (*Zugewinnausgleich*). Tämä tarkoittaa sitä, että aviopuolison, joka on hankkinut avioliiton aikana enemmän omaisuutta kuin toinen, on maksettava toiselle puolisoille rahana puolet erotuksesta.

Omaisuuden yhteisyyteen perustuvassa aviovarallisuussuhteessa (*Gütergemeinschaft*) yhteinen omaisuus jaetaan avioeron yhteydessä, mahdollisten velvoitteiden täyttämisen jälkeen. Periaatteena on, että kummallakin puolisoilla on oikeus puoleen jäljelle jäävästä ylijäämästä. Jos taas aviovarallisuussuhde perustuu omaisuuden erillisyyteen (*Gütertrennung*), varallisuussuhteen päättyminen ei johda omaisuuden tasaukseen, koska puolisoitten omaisuus on täysin erillistä.

Oikeus elatusapuun ei riipu aviovarallisuusjärjestelmästä. Jos aviopuolisoit ovat asumuserossa mutta avioliitto ei ole vielä päättynyt, elatusta tarvitsevalle puolisoilla on lähtökohtaisesti oikeus vaatia maksukykyiseltä puolisoilta asumuseron aikaista elatusta (*Trennungsunterhalt*). Oikeus on voimassa vain siihen saakka, kunnes avioero on tullut lainvoimaiseksi. Avioeron jälkeen elatusta tarvitseva puoliso voi kuitenkin tietäen edellytyksin vaatia avioliiton jälkeistä elatusapua. Laissa säädetään seuraavista elatusapuvaateista: elatusapu lastenhoitoon, elatusapu vanhuuden, sairauden tai vamman vuoksi, elatusapu työttömyyden vuoksi, täydentävä elatusapu, elatusapu opintojen, jatko-opintojen ja uudelleen koulutuksen ajaksi sekä elatusapu kohtuullisuussyistä. Myös avioliiton pätemättömäksi julistamisen jälkeen (*Aufhebung der Ehe*) voi yksittäistapauksissa syntyä tasaus- ja elatusvaatimuksia.

5 Miten toisen puolison kuolema vaikuttaa aviovarallisuussuhteisiin?

Kertyneen omaisuuden yhteisomistukseen perustuvassa aviovarallisuussuhteessa (*Zugewinnngemeinschaft*) aviopuolison kuollessa toteutetaan kertyneen omaisuuden tasaus niin, että lakimääräistä perintöosuutta korotetaan neljänneksellä riippumatta siitä, onko kuollut aviopuoliso kerryttänyt omaisuutta avioliiton aikana. Jos elossa oleva puoliso ei ole perillinen tai jos hän luopuu perinnöstä, hän voi vaatia tosiasiallisesti kertyneen omaisuuden tasausta ja sen lisäksi ns. pientä lakiosaa (*kleiner Pflichtteil*). Pieni lakiosa lasketaan lakimääräisen perintöosan perusteella ottamatta huomioon tasauksen perusteella tehty neljänneksen korotusta.

Jos puolisoit ovat sopineet omaisuuden erillisyydestä (*Gütertrennung*), avioliiton päättyessä lakimääräistä perintöosuutta ei koroteta tasauksen perusteella, vaan sovelletaan yleistä lakimääräistä perimystä.

Omaisuuden yhteisyyteen perustuvassa aviovarallisuussuhteessa (*Gütergemeinschaft*) jäämistöön kuuluu puolet yhteisestä omaisuudesta (*Gesamtgut*), perinnönjättäjän itselleen varaama omaisuus (*Vorbehaltsgut*) ja perinnönjättäjän erityinen omaisuus (*Sondergut*). Elossa olevan puolison osuus jäämistöstä määritetään yleisten sääntöjen mukaisesti.

6 Millä viranomaisella on toimivalta ratkaista aviovarallisuussuhteita koskeva asia?

Perhetuomioistuimella (*Familiengericht*) on asiallinen toimivalta aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa eli asioissa, jotka koskevat aviovarallisuusjärjestelmiä ja erityisesti avioliiton aikana kertyneen omaisuuden tasausta (*Ausgleich des Zugewinns*).

7 Miten aviovarallisuusjärjestelmä vaikuttaa puolison ja kolmansien osapuolten välisiin oikeussuhteisiin?

Avioliitossa oleva henkilö vastaa yleensä ainoastaan omista veloistaan ja omaisuudestaan. Poikkeuksena ovat toimet, joissa on kyse perheen jokapäiväisten tarpeiden asianmukaisesta kattamisesta.

Kertyneen omaisuuden yhteisomistukseen perustuva aviovarallisuussuhde (*Zugewinnngemeinschaft*) merkitsee poikkeuksia omaisuutta koskevan vapaan luovutus oikeuden periaatteeseen. Jos toinen puolisoista haluaa luovuttaa kaiken tai lähes kaiken omaisuutensa (myydä, lahjoittaa jne.), hän tarvitsee toisen puolison suostumuksen. Sama pätee silloin, jos avioliitossa oleva henkilö haluaa luovuttaa yksinomistuksessaan olevaa omaisuutta (*Alleineigentum*), joka kuuluu aviopuolisoitten kotitalouteen.

Sitä vastoin omaisuuden erillisyyteen perustuvassa aviovarallisuussuhteessa (*Gütertrennung*) puoliso saa määrätä koko omaisuudestaan. Vaikka kyseessä olisi kotitalouteen kuuluvan omaisuuden luovutus, ei tarvita toisen puolison suostumusta.

Jos puolisoit ovat sopineet omaisuuden yhteisyyteen perustuvasta aviovarallisuussuhteesta (*Gütergemeinschaft*), periaatteena on, että he hoitavat yhteistä omaisuutta (*Gesamtgut*) yhdessä, elleivät he ole avioehtosopimuksella antaneet omaisuuden hoitoa yksin toisen puolison tehtäväksi. Jos puoliso toteuttaa omaisuuden yhteisyyteen perustuvan aviovarallisuussuhteen aikana oikeustoimen, siitä vastataan yhteisellä omaisuudella vain, jos toinen puoliso antaa suostumuksensa oikeustoimeen tai jos oikeustoimi on yhteisen omaisuuden osalta pätevä ilman hänen suostumustaan.

8 Lyhyt kuvaus aviovarallisuuden jakautumisesta, mukaan lukien ositus, jako ja myynti, tässä jäsenvaltiossa.

Avioapuolisoitten yhteinen koti ja koti-irtaimisto voidaan jakaa asumuseron aikana tai avioeron jälkeen. Jos kyseessä on osaomistus (*Miteigentum*) eivätkä puoliset pääse yksimielisyyteen, omaisuus huutokaupataan ja tuotto jaetaan.

9 Millä tavoin kiinteä omaisuus rekisteröidään ja mitä asiakirjoja tai tietoja siihen vaaditaan?

Jos puoliset valitsevat omaisuuden yhteisyyteen perustuvan aviovarallisuussuhteen (*Gütergemeinschaft*), heidän on toimitettava notaarin vahvistama avioehtosopimus kiinteistörekisteriin ja haettava kiinteistörekisterin oikaisemista. Muissa tapauksissa eli tapauksissa, joissa aviovarallisuussuhde ei perustu omaisuuden yhteisyyteen, kiinteistörekisteriä ei tarvitse oikaista.

Päivitetty viimeksi: 13/11/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Aviovarallisuussuhteet - Malta

1 Onko tässä jäsenvaltiossa lakiin perustuva aviovarallisuusjärjestelmä? Mitä siinä säädetään?

Maltaan valtio tarjoaa henkilöille, jotka haluavat solmia avioliiton Maltaan lainsäädännön nojalla, vapauden valita järjestelmän, jonka mukaisesti aviovarallisuutta säännellään. Maltaan tärkein aviovarallisuussuhteita sääntelevä järjestelmä on kuitenkin *Community of Acquests*, jonka mukaisesti omaisuuden katsotaan avioliitossa olevan pääsääntöisesti yhteistä. Tätä järjestelmää sovelletaan lain nojalla kaikissa avioliitoissa, paitsi jos osapuolet, jotka ovat jo solmineet tai aikovat solmia avioliiton, päättävät, että heidän aviovarallisuuttaan olisi säänneltävä johonkin muuhun järjestelmään, joka ei ole Maltaan lainsäädännön hengen vastainen, perustuvalla julkisella asiakirjalla. Mallassa on lisäksi muitakin aviovarallisuusjärjestelmiä, kuten puolisoitten omaisuuden erillisyyteen perustuva *Separation of Estates* ja kummankin edellä mainitun järjestelmän sääntöjä sisältävä *Community of Residue under Separate Administration (CORSA)*.

Community of Acquests on Maltaan lakisääteinen aviovarallisuusjärjestelmä. Sen mukaan koko se omaisuus, jonka osapuolet hankkivat avioliiton solmimisen jälkeen, on yhteistä ja kuuluu siten tasaosuuksin molemmille osapuolille. Maltaan lainsäädännössä säädetään nimenomaisesti, mitä yhteiseen omaisuuteen kuuluu. Sen ulkopuolelle suljetaan lahjoitukset, perinnöt ja kummankin henkilökohtainen omaisuus (*paraphernal property*).

Separation of Estates on omaisuuden erillisyyteen perustuva järjestelmä, jonka osapuolet voivat valita edellä mainitun pääsääntöisen järjestelmän sijaan. Sen mukaan kummallakin osapuolella on oikeus määrätä täysin sen omaisuuden käytöstä ja hallinnoinnista, jonka hän on hankkinut ennen avioliiton solmimista ja sen jälkeen, eikä toisen osapuolen suostumusta edellytetä.

Community of Residue under Separate Administration (CORSA) on toinen vaihtoehtoinen järjestelmä, jonka osapuolet voivat valita edellä mainitun pääsääntöisen järjestelmän sijaan. Sen mukaan kummallakin puolisoilla on oikeus hankkia, pitää hallussaan ja hallinnoida omaisuutta, joka on hankittu hänen puolestaan, ikään kuin hän olisi kyseisen omaisuuden yksinomistaja. Tässä järjestelmässä puolisoita ei kuitenkaan estetä hankkimasta myös yhteistä omaisuutta, jota he hallinnoivat yhdessä.

2 Miten puoliset voivat järjestää aviovarallisuussuhteensa? Mitä muodollisia vaatimuksia tähän sovelletaan?

Community of Acquests -järjestelmässä yleissääntö on, että molemmat puoliset ovat velvollisia yhdessä hallitsemaan ja hallinnoimaan aviovarallisuuttaan. Tämän järjestelmän osalta Maltaan lainsäädännössä erotetaan kuitenkin toisistaan tavanomaisen hallinnointi (*ordinary administration*) eli toimet, jotka puoliso voi toteuttaa yksin, ja poikkeuksellinen hallinnointi (*extraordinary administration*) eli toimet, jotka molempien on toteutettava yhdessä. Maltaan lainsäädännössä luetellaan ainoastaan poikkeukselliseen hallinnointiin kuuluvat toimet, joten sitä, mistä laissa ei nimenomaisesti säädetä, on pidettävä tavanomaisena hallinnointina. Tämän vuoksi muodollinen vaatimus, jota olisi aina noudatettava *Community of Acquests -järjestelmää* sovellettaessa, on molempien puolisoitten suostumus. Jos molemmat osapuolet eivät ole antaneet suostumustaan sellaisen toimen tekemiseen, joka koskee esine- tai velvoiteoikeudellisen oikeuden hankkimista kiinteään tai irtaimen omaisuuteen tai kyseisen oikeuden siirtämistä, toimi voidaan kumota sen osapuolen hakemuksesta, joka ei ole antanut suostumustaan.

Separation of Estates -järjestelmässä yleissääntö on, että molemmilla puolisoilla on oikeus hallita ja hallinnoida omilla nimissään olevaa omaisuutta ilman toisen puolison suostumusta.

Corsa -järjestelmässä yleissääntö on, että kun avioliiton osapuoli päättää hankkia omaisuutta omilla nimissään, hän ei tarvitse toisen puolison suostumusta, ja omaisuutta hankkineella puolisoilla on oikeus hallita ja hallinnoida kyseistä omaisuutta omilla nimissään. Toisaalta kun puoliset hankkivat omaisuutta yhdessä molempien annettua suostumuksensa, heillä on oikeus hallita ja hallinnoida sitä yhdessä.

3 Onko aviovarallisuussuhteiden järjestämistä rajoitettu?

Kun on valittu **Community of Acquests -järjestelmä**, avioliiton osapuolet ovat velvollisia tekemään kaiken yhdessä. Tämän vuoksi he eivät voi vapaasti valita, miten hallinta ja hallinnointi tapahtuvat. Poikkeuksen muodostavat ne tavanomaisen hallinnoinnin piiriin kuuluvat toimet, jotka eivät edellytä kummankin puolison hyväksyntää.

Sen sijaan kun valitaan **Separation of Estates -järjestelmä**, kummallakin avioliiton osapuolella on vapaus tehdä omilla nimissään olevalle omaisuudelle, mitä haluaa, ilman että toinen osapuoli puuttuu siihen.

Jos puoliso hankkii **CORSA -järjestelmässä** omaisuutta ilman toisen osapuolen suostumusta, hänellä on vapaus hallita omaisuutta ilman rajoituksia. Sen sijaan jos hankinta on tehty kummankin puolison nimiin, heidän on toimittava yhdessä eikä oman tahtonsa mukaisesti.

4 Mitkä ovat avioeron, asumuseron tai avioliiton pätemättömäksi julistamisen oikeusvaikutukset aviovarallisuussuhteisiin?

Community of Acquests -järjestelmästä laissa säädetään selkeästi, että järjestelmää aletaan soveltaa avioliiton solmimisesta alkaen, ja että soveltaminen päättyy heti kun avioliitto on purettu eli avioero on tullut voimaan. Lisäksi laissa säädetään, että jos puoliset ovat asumuserossa, voidaan pyytää omaisuuden jakamista tuomioistuimessa.

CORSA-järjestelmää koskevista asioista laissa säädetään, että järjestelmän soveltaminen päättyy muun muassa avioliiton purkauksessa ja puolisoitten asumuserossa.

Sitä vastoin jos avioliittoon sovelletaan **Separation of Estates -järjestelmää**, kumpikin puoliso jatkaa omiin nimiinsä hankittua omaisuuden hallintaa ja hallinnointia avioliiton päättyessä asumuseroon tai pätemättömäksi julistamiseen.

Näin ollen avioeron, asumuseron tai avioliiton pätemättömäksi julistamisen seurauksena aviovarallisuus jaetaan puolisoitten kesken sovintoratkaisulla tai toimivaltaisen tuomioistuimen päätöksellä.

5 Miten toisen puolison kuolema vaikuttaa aviovarallisuussuhteisiin?

Toisen puolison kuollessa aviovarallisuusjärjestelmän soveltaminen päättyy, ja sen sijaan aletaan soveltaa Maltaan perintölainsäädäntöä siten, että kuolleen puolison omaisuus jakautuu hänen perillistensä kesken. Tärkein huomioon otettava seikka on se, onko kyseessä testamenttiin perustuva vai lakimääräinen perimys.

6 Millä viranomaisella on toimivalta ratkaista aviovarallisuussuhteita koskeva asia?

Aviovarallisuussuhteita koskevista asioista toimivaltainen viranomainen on siviilituomioistuin (*Civil Court (Family Section)*).

7 Miten aviovarallisuusjärjestelmä vaikuttaa puolison ja kolmansien osapuolten välisiin oikeussuhteisiin?

Kun aviovarallisuusjärjestelmää aletaan soveltaa, puolisoitten ja kolmansien osapuolten välille syntyy oikeussuhde. Kolmansilla osapuolilla on oikeus käyttää lakisääteisiä oikeuksiaan puolisoa vastaan joko yhdessä tai erikseen riippuen siitä, kenen kanssa sopimus on tehty tai velkasuhde on syntynyt.

8 Lyhyt kuvaus aviovarallisuuden jakautumisesta, mukaan lukien ositus, jako ja myynti, tässä jäsenvaltiossa.

Aviovarallisuuden jakaminen tapahtuu yleensä siinä vaiheessa, kun osapuolet ovat aloittaneet asumus- tai avioeromenettelyn. Tällaiset menettelyt edellyttävät, että asianosaiset aloittavat sovittelumenettelyn ennen kuin kääntyvät toimivaltaisen tuomioistuimen puoleen.

Jos sovittelu onnistuu, puolisoit voidaan ratkaista asian sovinnollisesti, jolloin he sopivat keskinäisistä oikeuksistaan, lastensa huoltajuudesta ja aviovarallisuuden jakamisesta. Toimivaltaisen tuomioistuimen valvoma julkinen toimi toteutetaan sen varmistamiseksi, että puolisoitten oikeudet ovat tasapainossa. Kun toimivaltaisen tuomioistuimen on hyväksynyt puolisoitten sopimuksen, se rekisteröidään julkisen notaarin vahvistuksen jälkeen. Näin sillä on oikeusvaikutus kaikissa lain tarkoituksissa, myös suhteessa kolmansiin osapuoliin.

Jos sovittelumenettely ei onnistu ja osapuolet eivät pääse sovintoratkaisuun, heidän on käynnistettävä menettely toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolle esitetään aviovarallisuusjärjestelmän purkamista koskeva pyyntö. Sen jälkeen yhteinen omaisuus jaetaan osapuolten kesken. Kun toimivaltaisen tuomioistuimen päätöksestä tulee oikeusvoimainen, kyseinen tuomio rekisteröidään, jotta sillä on oikeusvaikutus kaikissa lain tarkoituksissa, myös suhteessa kolmansiin osapuoliin.

9 Millä tavoin kiinteä omaisuus rekisteröidään ja mitä asiakirjoja tai tietoja siihen vaaditaan?

Jotta kiinteä omaisuus voidaan rekisteröidä Maltassa, sitä koskevan alkuperäisen sopimuksen laatunut julkinen notaari tekee ilmoituksen julkiseen rekisteriin sopimuksen vahvistamista varten. Tämän jälkeen kiinteä omaisuus katsotaan rekisteröidyksi, ja sopimus sitoo sekä sopimuspuolia että kolmansia osapuolia. Päivitetty viimeksi: 09/11/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Aviovarallisuussuhteet - Itävalta

1 Onko tässä jäsenvaltiossa lakiin perustuva aviovarallisuusjärjestelmä? Mitä siinä säädetään?

Itävallassa on omaisuuden erillisyyden periaatteeseen perustuva järjestelmä, jossa kumpikin puoliso säilyttää omistusoikeuden ennen avioliittoa hankkimaansa omaisuuden ja omistaa yksin avioliiton aikana hankkimansa omaisuuden (Itävallan siviililain *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch* 1233 ja 1237 §). Puoliso on myös yksinään velallistensa velkoja ja velkojensa velallinen.

2 Miten puolisoit voidaan järjestää aviovarallisuussuhteensa? Mitä muodollisia vaatimuksia tähän sovelletaan?

Osapuolet voivat poiketa lakisääteisestä järjestelmästä avioehtosopimuksella (*Ehepakt*). Avioehtosopimuksen voimassaolo edellyttää notaarin vahvistamaa asiakirjaa (notaarin vahvistamia asiakirjoja koskevan lain *Notariatsaktsgesetz* 1 §).

3 Onko aviovarallisuussuhteiden järjestämistä rajoitettu?

Aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan lähtökohtaisesti sopimusvapautta. Avioehtosopimuksessa ei kuitenkaan voida sopia esimerkiksi vastavuoroisesta elatusvelvollisuudesta luopumisesta voimassaolevan avioliiton aikana.

4 Mitkä ovat avioeron, asumuseron tai avioliiton pätemättömäksi julistamisen oikeusvaikutukset aviovarallisuussuhteisiin?

Lakisääteinen "täysi" omaisuuden erillisyyden voimassa vain avioliiton mitättömäksi tai pätemättömäksi julistamisen tai avioeroon saakka, koska sen jälkeen on suoritettava ositus, jossa omistussuhteet eivät ole ratkaiseva tekijä. Avioliiton purkamiseen sovelletaan aviovarallisuuden jakoa koskevaa periaatetta. Jako koskee ensinnäkin avioliitosta käytettävää omaisuutta, joka on ollut molempien puolisoitten käytössä, kuten pariskunnan asuntoa, autoa tai koti-irtaimistoa. Lisäksi se koskee avioliiton aikana kertyneitä säästöjä, jollaiseksi katsotaan kaikenlainen aviopuolisoitten aviollisen yhteiselämän aikana kokoama varallisuus, joka on tavallisesti realisoitavissa.

5 Miten toisen puolison kuolema vaikuttaa aviovarallisuussuhteisiin?

Jos aviovarallisuus on ollut yhteistä (*Gütergemeinschaft*) – käytännössä harvoin – ja toinen puolisoista kuolee, yhteinen omaisuus on jaettava. Kaikkien velkojen vähentämisen jälkeen jäljelle jäävä omaisuus jaetaan sovituksi suhteeksi eloonjääneen puolison ja kuolinpesän kesken. Kuolinpesään sovelletaan tavanomaista omaisuuden erillisyyden järjestelmää (*Gütertrennung*), ja puolison lakisääteinen perintöoikeus riippuu siitä, keitä muita perillisiä kuolleella on. Puolisolla on oikeus kolmasosaan perinnöstä, jos perittävällä on lapsia tai näiden jälkeläisiä. Hänellä on oikeus kahteen kolmasosaan, jos muita perillisiä ovat kuolleen vanhemmat, ja muussa tapauksessa koko omaisuuteen. Lisäksi puoliso on yksi niistä henkilöistä, joilla on oikeus lakiosaan. Lakiosana puoliso kuuluu puoleen siitä, mihin hänellä olisi oikeus lakimääräisen perimyksen nojalla.

6 Millä viranomaisella on toimivalta ratkaista aviovarallisuussuhteita koskeva asia?

Avioliittolain (*Ehegesetz*) 81 §:n ja sitä seuraavien pykälien mukaisesti omaisuuden ositus ratkaistaan avioeron tai avioliiton pätemättömäksi tai mitättömäksi julistamisen jälkeen joko yhteisellä sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä.

7 Miten aviovarallisuusjärjestelmä vaikuttaa puolison ja kolmansien osapuolten välisiin oikeussuhteisiin?

Pääsääntöisesti puoliso ei voi ilman toisen puolison myötävaikutusta aiheuttaa tälle oikeuksia tai velvollisuuksia. Yhteistä kotitaloutta hoitava puoliso, jolla ei ole tuloja, voi pelkän ns. taloudenpitovallan (*Schlüsselgewalt*) puitteissa edustaa toista puolisoa päivittäisissä oikeustoimissa, joita hän toteuttaa yhteisen kotitalouden hyväksi ylittämättä puolisoitten elintason mukaista tasoa. Tätä ei sovelleta, jos toinen puoliso on ilmoittanut kolmannelle osapuolelle, ettei hän halua puolisonsa edustavan häntä. Jos kolmas osapuoli ei pysty olosuhteista päättämään, että asiaa hoitava puoliso toimii edustajana, molemmat puolisoit ovat yhteisvastuussa.

Jos on erikseen sovittu, että aviovarallisuus on yhteistä, tästä aiheutuu ainoastaan puolisoitten välinen sitoumus, jonka mukaan toinen puolisoista ei voi luopua omasta yhteisomaisuuden osuudestaan ilman toisen suostumusta. Aviovarallisuuden ollessa yhteistä ainoastaan kiinteän omaisuuden kirjaaminen kiinteistörekisteriin aiheuttaa esineoikeudellista vaikutusta joko luovutus- ja rasisutuksiin vuoksi (siviililain 364c §) tai siviililain 1236 §:ään perustuvan rajoituksen vuoksi, jonka mukaan aviovarallisuuden ollessa yhteistä kumpikaan osapuoli ei voi yksipuolisesti luopua osuudestaan.

8 Lyhyt kuvaus aviovarallisuuden jakautumisesta, mukaan lukien ositus, jako ja myynti, tässä jäsenvaltiossa.

Avioliittolain 81 §:n ja sitä seuraavien pykälien mukainen omaisuuden ositus avioeron tai avioliiton pätemättömäksi tai mitättömäksi julistamisen jälkeen ei riipu syyllisyydestä, vaikkakin se voidaan ottaa huomioon kohtuullisuusarvioinnissa. Omaisuuden ositus tehdään osapuolten yhteisestä sopimuksesta tai oikeuden päätöksellä toisen pyynnöstä. Muussa tapauksessa sovelletaan edelleen omaisuuden erillisyyttä, jolloin kumpikin osapuoli pitää oman omaisuutensa. Ositusta on pyydyttävä vuoden kuluessa siitä, kun avioerotuomio on tullut lainvoimaiseksi. Osituksessa jaetaan aviollinen käyttöomaisuus ja avioliiton aikana kertyneet säästöt. Avioliittolain 82 §:n mukaan ositus ei koske omaisuutta, joka puolisoilla on ollut ennen avioliiton solmimista tai jonka hän on saanut perintönä tai kolmannen osapuolen lahjana, joka on yksinomaan hänen henkilökohtaisessa käytössään tai liittyy hänen ammattinsa harjoittamiseen tai joka on osa yritystä tai joka muodostuu yrityksen osakkeista, ellei ole kyse pelkästään sijoituksista.

9 Millä tavoin kiinteä omaisuus rekisteröidään ja mitä asiakirjoja tai tietoja siihen vaaditaan?

Kiinteistörekisteriin merkitsemistä koskeva hakemus on jätettävä siitä alueesta vastaavalle piirituomioistuimelle (*Bezirksgericht*), jossa rekisteröitävä kiinteistö sijaitsee.

Hakijan on allekirjoitettava kirjallinen hakemus. Allekirjoitusta ei yleensä tarvitse todistaa oikeaksi, ellei hakemus sisällä ilmoitusta tahdosta muuttaa kiinteistöön liittyviä oikeuksia (*Aufsandungserklärung*).

Hakemukseen on liitettävä virallinen asiakirja tai virallisesti vahvistamaton asiakirja, jossa on osapuolten oikeaksi todistetut allekirjoitukset ja joka sisältää omistusoikeuden hankkimisen oikeusperustan (esim. myyntisopimus). Kiinteistöä koskevien tarkkojen tietojen lisäksi virallisesti vahvistamattomassa asiakirjassa on oltava *Aufsandungserklärung*.

Aufsandungserklärung on ilmoitus, jossa henkilö, jonka oikeuksia rajoitetaan, rasitetaan, peruutetaan tai siirretään toiselle henkilölle, antaa tähän nimenomaisen suostumuksensa (myyntisopimuksen osalta tämä henkilö on myyjä). Ilmoitus on vahvistettava tuomioistuimessa tai notaarilla, ja ilmoituksen antajan on allekirjoitettava se. Ilmoitus voidaan tehdä myös kiinteistörekisterihakemuksessa, mutta hakemuksen allekirjoitukset on silti vahvistettava tuomioistuimessa tai notaarilla.

Hakemukseen on myös liitettävä verolain (*Bundesabgabeordnung*) 160 §:n mukainen verohallinnon todistus verojen maksusta (*Unbedenklichkeitsbescheinigung*). Se on veroviranomaisten vahvistus siitä, että kiinteistörekisteriin kirjaamiselle ole esteitä maksettavien verojen vuoksi. Jos hakemuksen tekee asianajaja tai notaari, se on tehtävä sähköisesti. Tällöin liitteet on arkistoitava asiakirja-arkistoon, ja veroviranomaisten todistus voidaan korvata asianajajan tai notaarin tekemällä verolaskelmalla.

Päivitetty viimeksi: 11/03/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Aviovarallisuussuhteet - Slovenia

1 Onko tässä jäsenvaltiossa lakiin perustuva aviovarallisuusjärjestelmä? Mitä siinä säädetään?

On.

Aviovarallisuussuhteista säädetään Slovenian perhelaisissa (*Družinski zakonik, DZ*).

Aviopuolisoiden varallisuussuhteisiin sovelletaan laissa säädettyä aviovarallisuusjärjestelmää, elleivät puoliset ole tehneet sopimusta aviovarallisuussuhteidensa järjestämisestä. Jos tällainen sopimus on tehty, heidän varallisuussuhteensa määräytyvät sen perusteella.

Laissa säädetty aviovarallisuusjärjestelmä perustuu aviopuolisoiden yhteisen omaisuuden yhteisyyteen ja kummankin puolison henkilökohtaisen omaisuuden erillisyyteen.

2 Miten puoliset voivat järjestää aviovarallisuussuhteensa? Mitä muodollisia vaatimuksia tähän sovelletaan?

Puolisot tai tulevat puoliset voivat järjestää varallisuussuhteensa sopimuksella. Varallisuussuhteen järjestämistä koskevalla sopimuksella puoliset määräävät varallisuussuhteestaan siltä osin kuin se poikkeaa laissa säädetystä.

He voivat myös sopia yhdessä, että avioliiton aikana sovelletaan yhtä varallisuusjärjestelmää ja mahdollisen avioeron osalta toista. Aviopuolisoiden väliset sopimukset varallisuutta koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista on tehtävä notaarin vahvistamana asiakirjana. Puolisoihin sovelletaan sovittua aviovarallisuusjärjestelmää sopimuksen tekemisestä lukien, elleivät he ole toisin sopineet. Tulevien puolisoitten tekemä sopimus aviovarallisuussuhteiden järjestämisestä tulee voimaan avioliiton solmimispäivänä tai sitä seuraavana päivänä siitä riippuen, mitä tulevat puoliset ovat sopineet.

Aviovarallisuussuhteita koskeva sopimus merkitään näille sopimuksille tarkoitettuun rekisteriin (*register pogodb o ureditvi premoženjskopavnih razmerij*). Jos aviovarallisuussuhteiden järjestämisestä tehtyä sopimusta ei ole merkitty tällaisista sopimuksista pidettävään rekisteriin, suhteissa kolmansiin osapuoliin oletetaan, että aviopuolisoiden varallisuussuhteisiin sovelletaan laissa säädettyä aviovarallisuusjärjestelmää.

Puolisoiden on ennen aviovarallisuussuhteita koskevan sopimuksen tekemistä selvitettävä toisilleen taloudellinen tilanteensa. Muussa tapauksessa sopimus on kumottavissa.

3 Onko aviovarallisuussuhteiden järjestämistä rajoitettu?

Ei ole. Puolisoiden on ennen aviovarallisuussuhteita koskevan sopimuksen tekemistä selvitettävä toisilleen taloudellinen tilanteensa. Muussa tapauksessa sopimus on kumottavissa.

4 Mitkä ovat avioeron, asumuseron tai avioliiton pätemättömäksi julistamisen oikeusvaikutukset aviovarallisuussuhteisiin?

Avioliiton päättyessä puolisoitten yhteinen omaisuus jaetaan.

Jos aviovarallisuussuhteiden järjestämistä koskevassa sopimuksessa, joka poikkeaa laissa säädetystä aviovarallisuusjärjestelmästä, ei määrätä, millä tavoin yhteinen omaisuus jaetaan, jakamiseen sovelletaan laissa säädetyn aviovarallisuusjärjestelmän sääntöjä, elleivät puoliset toisin sovi. Omaisuus jaetaan varallisuussuhteita koskevan sopimuksen voimaan tullessa vallinneen tilanteen perusteella.

Periaatteena on, että yhteinen omaisuus jaetaan yhtä suuriin osuuksiin, mutta puoliset voivat osoittaa, että heidän myötävaikutuksensa yhteisen omaisuuden kartuttamiseen ei ole yhtäläinen. Jos ero puolisoitten myötävaikutuksessa yhteisen omaisuuden kartuttamiseen on merkityksellinen, sitä ei oteta huomioon.

Kun osuuksista on sovittu tai määrätty, puoliset voivat sopia omaisuuden jakamista koskevista järjestelyistä. Jakaminen on mahdollista toteuttaa myös niin, että heistä tulee yhteisomistajia osuuksiensa suhteessa.

5 Miten toisen puolison kuolema vaikuttaa aviovarallisuussuhteisiin?

Toisen puolison kuolema ei vaikuta aviovarallisuussuhteisiin.

Edesmenneen puolison omaisuuteen sovelletaan perimysmenettelyä.

6 Millä viranomaisella on toimivalta ratkaista aviovarallisuussuhteita koskeva asia?

Tuomioistuimilla on toimivalta ratkaista aviovarallisuussuhteita koskevat riidat.

7 Miten aviovarallisuusjärjestelmä vaikuttaa puolison ja kolmansien osapuolten välisiin oikeussuhteisiin?

Puolisot vastaavat yhdessä velvoitteista, jotka yleisten säännösten mukaan kuuluvat kummallekin puolisolle, velvoitteista, jotka johtuvat yhteisestä omaisuudesta, ja velvoitteista, jotka puoliso on ottanut vastatakseen toisen puolison tai perheen kanssa elämiseen liittyvistä tarpeista. Puolisot vastaavat näistä velvoitteista yhteisesti sekä yhteisellä omaisuudellaan että kumpikin henkilökohtaisella omaisuudellaan.

Puoliso voi vaatia toiselta puolisolta hyvitystä, jos hän on maksanut molemmille kuuluvasta velvoitteesta enemmän kuin oman osuutensa.

Puolisoiden henkilökohtaisia velvoitteita ovat ennen avioliiton solmimista syntyneet velvoitteet ja sellaiset avioliiton solmimisen jälkeen syntyneet velvoitteet, jotka eivät muodosta perhelain 82 §:n ensimmäisessä momentissa tarkoitettua puolisoitten yhteistä velvoitetta.

Puoliso vastaa henkilökohtaisista velvoitteistaan henkilökohtaisella omaisuudellaan ja sillä osuudella yhteisestä omaisuudesta, joka kuuluu hänelle.

Jos aviovarallisuussuhteiden järjestämisestä tehtyä sopimusta ei ole merkitty tällaisista sopimuksista pidettävään rekisteriin, suhteissa kolmansiin osapuoliin oletetaan, että aviopuolisoiden varallisuussuhteisiin sovelletaan laissa säädettyä aviovarallisuusjärjestelmää.

8 Lyhyt kuvaus aviovarallisuuden jakautumisesta, mukaan lukien ositus, jako ja myynti, tässä jäsenvaltiossa.

Yhteinen omaisuus jaetaan avioliiton päättyessä. Avioliiton aikana yhteinen omaisuus voidaan jakaa yhteisellä sopimuksella tai toisen puolison pyynnöstä.

Edellä tarkoitettuun sopimukseen kuuluu myös sopiminen yhteisen omaisuuden laajuudesta. Jos aviovarallisuussuhteiden järjestämistä koskevassa sopimuksessa, joka poikkeaa laissa säädetystä aviovarallisuusjärjestelmästä, ei määrätä, millä tavoin yhteinen omaisuus jaetaan, jakamiseen sovelletaan laissa säädetyn aviovarallisuusjärjestelmän sääntöjä, elleivät puoliset toisin sovi. Omaisuus jaetaan varallisuussuhteita koskevan sopimuksen voimaan tullessa vallinneen tilanteen perusteella.

Ennen kuin kummankin puolison osuus yhteisestä omaisuudesta määritetään, todetaan mitkä ovat heidän velkansa ja saatavansa yhteiseen omaisuuteen liittyen.

Puolisot voivat sopia, kuinka suuri osuus kummallakin on yhteisestä omaisuudesta, tai sen ratkaisee tuomioistuin, jos jompikumpi sitä pyytää.

Periaatteena on, että yhteinen omaisuus jaetaan yhtä suuriin osuuksiin, mutta puoliset voivat osoittaa, että heidän myötävaikutuksensa yhteisen omaisuuden kartuttamiseen ei ole yhtäläinen. Jos ero puolisoitten myötävaikutuksessa yhteisen omaisuuden kartuttamiseen on merkityksellinen, sitä ei oteta huomioon.

Ratkaisustaan, kuinka suuren osuuden kumpikin puoliso saa yhteisestä omaisuudesta, tuomioistuin ottaa huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat, kuten kummankin puolison tulot, puolison toiselle puolisolle antaman avun, lasten hoidon ja kasvatuksen, kotitöiden tekemisen, kodista ja perheestä huolehtimisen, omaisuuden ylläpitämisen sekä muun toiminnan ja yhteistyön yhteisen omaisuuden hallinnoinnissa, säilyttämisessä ja kasvattamisessa.

Kun osuuksista on sovittu tai määrätty, puoliset voivat sopia omaisuuden jakamista koskevista järjestelyistä. Jakaminen on mahdollista toteuttaa myös niin, että heistä tulee yhteisomistajia osuuksiensa suhteessa.

Jos omaisuuden jakamisesta ei päästä sopimukseen, tuomioistuin jakaa omaisuuden yhteisen omaisuuden jakamista koskevien sääntöjen mukaisesti.

Kun puolisoitten yhteistä omaisuutta jaetaan, esineet, joita toinen heistä käyttää ammattinsa tai muun toimintansa harjoittamiseen tai tulojen hankkimiseen, voidaan hänen pyynnöstään lukea hänen osuuteensa.

Sama koskee esineitä, jotka on varattu yksinomaan toisen puolison henkilökohtaiseen käyttöön mutta jotka eivät kuulu hänen henkilökohtaiseen omaisuuteensa.

9 Millä tavoin kiinteä omaisuus rekisteröidään ja mitä asiakirjoja tai tietoja siihen vaaditaan?

Kiinteistörekisterituomioistuin (*zemljiškopravni sodišče*) päättää rekisteröimisestä sellaisten asiakirjojen perusteella, jotka osoittavat rekisteröinnin kohteena olevan oikeuden saamisen oikeudellisen perustan ja täyttävät muut laissa säädetty edellytykset.

Nämä asiakirjat on lueteltu kiinteistörekisterilain (ZZK-1) 40 §:ssä.

Päivitetty viimeksi: 09/11/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Aviovarallisuussuhteet - Suomi

1 Onko tässä jäsenvaltiossa lakiin perustuva aviovarallisuusjärjestelmä? Mitä siinä säädetään?

Suomen aviovarallisuusjärjestelmä perustuu siirrettyyn omaisuuden yhteisyyteen (deferred community of property). Avioliiton aikana omaisuus on erillistä.

Kun avioliitto päättyy, omaisuus jaetaan tasan.

Avioliiton solmiminen ei aiheuta muutoksia puolisoitten välisiin omistussuhteisiin. Avioliittolain (234/1929) mukaan se omaisuus, joka puolisoilla on avioliittoon mennessään, kuuluu hänelle edelleen avioliitossa. Myös se omaisuus, jonka hän avioliiton aikana hankkii taikka saa perintönä tai lahjana, on hänen omaisuuttaan. Omaisuuden erillisyyden lisäksi myös puolisoitten velat ovat erillisiä, eli kumpikin puoliso vastaa yksin siitä velasta, jonka on ottanut ennen avioliittoa tai avioliiton aikana. Velasta, jonka jompikumpi puoliso on ottanut perheen elatusta varten, puoliset vastaavat kuitenkin yhdessä.

Suomen aviovarallisuusjärjestelmässä kummallakin puolisoilla on avio-oikeus toisen puolison omaisuuteen. Avio-oikeuden nojalla kumpikin puoliso taikka leski ja kuolleen puolison perilliset saavat avioliiton purkautumisen jälkeen toimitettavassa osituksessa puolet puolisoitten avio-oikeuden alaisen omaisuuden säästöstä. Avio-oikeus koskee kaikkea omaisuutta riippumatta siitä, milloin ja miten puoliset ovat sen ennen avioliittoa hankkineet tai saaneet. Avio-oikeus voidaan sulkea pois avioehtosopimuksella. Myöskään sellainen omaisuus, jonka puoliso on saanut lahjakirjan, testamentin tai henkilövakuutuksen edunsaajamääräyksen nojalla ehdoin, että saajan tulevalle aviopuolisolla ei ole avio-oikeutta kyseiseen omaisuuteen, ei kuulu avio-oikeuden piiriin.

2 Miten puoliset voivat järjestää aviovarallisuussuhteensa? Mitä muodollisia vaatimuksia tähän sovelletaan?

Puolisot voivat joko ennen avioliiton solmimista tai avioliiton aikana tehdä avioehtosopimuksen. Avioehtosopimus vaikuttaa siihen, miten omaisuus jaetaan osituksessa. Avioehtosopimuksessa puoliset voivat esimerkiksi sopia, ettei kummallakaan puolisoilla ole avio-oikeutta mihinkään toisen omaisuuteen, vaan että kumpikin puoliso pitää oman omaisuutensa itsellään. Avioehtosopimuksessa voidaan myös sopia siitä, että tietty omaisuus jää jaon ulkopuolelle.

Avioehtosopimus on tehtävä kirjallisesti ja sen on oltava päivätty ja allekirjoitettu. Lisäksi kahden esteettömän henkilön on todistettava se oikeaksi.

Avioehtosopimus tulee voimaan, kun se on rekisteröity maistraatissa (vuoden 2020 alusta alkaen Digi- ja väestötietovirastossa).

3 Onko aviovarallisuussuhteiden järjestämistä rajoitettu?

Avioliittolakiin sisältyy tietyt vallinnanrajoitussäännöksiä, jotka koskevat puolisoitten yhteistä kotia ja asuntoirtoaimistoa. Puoliso ei saa ilman toisen puolison kirjallista suostumusta luovuttaa kiinteää omaisuutta, joka on tarkoitettu käytettäväksi puolisoitten yhteisenä kotina. Ilman toisen puolison suostumusta ei saa myöskään luovuttaa vuokraoikeutta tai muita oikeuksia, jotka oikeuttavat hallitsemaan puolisoitten yhteisenä kotina käytettyä huoneistoa, puolisoitten yhteistä asuntoirtoaimistoa, toisen puolison käytettävänä olevia tarpeellisia työvälineitä eikä toisen puolison tai lasten henkilökohtaista käyttöä varten tarkoitettua irtainta omaisuutta.

Omaisuuden ositusta voidaan sovittelaa, jos ositus muutoin johtaisi kohtuuttomaan lopputulokseen taikka siihen, että toinen puoliso saisi perusteettomasti taloudellista etua. Osituksen sovittelu tarkoittaa sitä, että yksittäistapauksessa voidaan kohtuusharkinnan perusteella poiketa niistä säännöistä, joita omaisuuden osituksessa olisi muutoin noudatettava. Osituksen sovittelua harkittaessa otetaan erityisesti huomioon avioliiton kestoaika, puolisoitten toiminta yhteisen talouden hyväksi ja omaisuuden kartuttamiseksi ja säilyttämiseksi sekä muut näihin verrattavat puolisoitten taloutta koskevat seikat.

Ositusta voidaan sovittelaa siten, että toinen puoliso ei saa avio-oikeuden nojalla toisen puolison omaisuutta tai että avio-oikeutta rajoitetaan. Ositusta voidaan sovittelaa myös siten, että tietty omaisuus jätetään osituksessa kokonaan tai osittain avio-oikeuden ulkopuolelle. Lisäksi ositusta voidaan sovittelaa siten, että omaisuus, johon toisella puolisoilla ei avioehtosopimuksen nojalla ole avio-oikeutta, katsotaan osituksessa kokonaan tai osittain omaisuudeksi, johon toisella puolisoilla on avio-oikeus.

4 Mitkä ovat avioeron, asumuseron tai avioliiton päättämiseksi julistamisen oikeusvaikutukset aviovarallisuussuhteisiin?

Kun avioeroa koskeva asia on vireillä taikka kun avioliitto on purkautunut, omaisuuden ositus eli omaisuuden jakaminen on toimitettava, jos puoliso tai kuolleen puolison perillinen sitä vaatii. Osituksessa toteutetaan avio-oikeus määrittämällä enemmän omistavan puolison maksettavaksi tuleva tasanko. Jos kummallakaan puolisoilla ei ole avio-oikeutta toistensa omaisuuteen, on omaisuuden osituksen sijasta toimitettava ainoastaan puolisoitten omaisuuden erottelu. Jos puolisoilla on yhteistä omaisuutta, on omaisuus vaadittaessa jaettava omaisuuden osituksessa taikka erottelussa.

Lisäksi ositus voidaan toimittaa, jos puoliset, joiden varallisuussuhteisiin on sovellettava Suomen lakia, on vieraassa valtiossa toimittu asumuseroon.

Asumusero-ositusta ei kuitenkaan voida toimittaa, jos puoliset ovat asumuseron saatuaan palanneet yhteiselämään.

5 Miten toisen puolison kuolema vaikuttaa aviovarallisuussuhteisiin?

Toisen puolison kuoleman vaikutukset aviovarallisuussuhteisiin ovat lähtökohtaisesti samat kuin avioeron.

Jos kuolleelta puolisoilta on jäänyt rintaperillisiä eli lapsia tai näiden jälkeläisiä, voivat leski tai perilliset vaatia osituksen toimittamista. Osituksessa puolisoiden koko yhteenlaskettu omaisuus jaetaan pääsäännön mukaan tasan. Eloonjäänyt puoliso saa omaisuudesta puolet ja perilliset yhteensä toisen puolen. Jos kuitenkin leski omistaa enemmän kuin mitä kuollut puoliso omisti, hänellä on oikeus pitää koko oma omaisuutensa itsellään. Kun avioliitto päättyy toisen puolison kuolemaan eikä kuolleella puolisoilla ole rintaperillisiä, leski perii vainajan omaisuuden, ellei ensiksi kuollut puoliso ole testamentannut omaisuuttaan jollekin muulle. Omaisuutta ei tässä vaiheessa erotella ensiksi kuolleen puolison ja lesken omaisuuteen. Molempien puolisoiden kuoltua jaetaan viimeksi kuolleelta puolisoilta jäänyt omaisuus pääsäännön mukaan tasan kummankin puolison perillisten kesken. Leski ei voi testamentilla määrätä siitä osuudesta, joka kuuluu ensiksi kuolleen perillisille.

Eloonjäänyt puoliso saa pitää kuolleen puolison jäämistön jakamattomana hallinnassaan, jollei rintaperillisen jakovaatimuksesta tai perittävän tekemästä testamentista muuta johdu. Eloonjäänyt puoliso saa kuitenkin aina pitää jakamattomana hallinnassaan puolisoiden yhteisenä kotina käytetyn asunnon sekä tavanmukaisen asuntoirtoimiston, jollei kodiksi sopivaa asuntoa sisälly lesken varallisuuteen.

6 Millä viranomaisella on toimivalta ratkaista aviovarallisuussuhteita koskeva asia?

Suomessa viranomainen ei aloita aviovarallisuussuhteita koskevia menettelyitä omasta aloitteestaan. Jos puoliset eivät pääse osituksesta sopimukseen, käräjäoikeus määrää hakemuksesta pesänjakajan suorittamaan omaisuuden osituksen.

7 Miten aviovarallisuusjärjestelmä vaikuttaa puolison ja kolmansien osapuolten välisiin oikeussuhteisiin?

Avioliitto ei lähtökohtaisesti rajoita puolison oikeutta tehdä sopimuksia, vaan avioliiton aikana kumpikin puoliso voi tehdä omaa omaisuuttaan koskevia päätöksiä ilman toisen suostumusta.

Aviopuolisot eivät myöskään vastaa suoraan lain nojalla toistensa veloista. Puolisot vastaavat kuitenkin yhdessä sellaisesta velasta, jonka toinen on tehnyt yksin perheen elatusta vasten. Lisäksi molemmat puoliset vastaavat yhteisen asunnon vuokran maksamisesta. Yhteisen asunnon vuokrasopimus voidaan irtisanoa vain yhdessä silloinkin, kun vuokrasopimus on tehty ainoastaan toisen nimiin.

Velkoja suojataan avioliittolaisissa siten, että puoliso ei voi velkoja sitovalla tavalla luopua oikeuksistaan osituksessa. Jos puoliso on osituksessa luovuttanut puolisolleen tai tämän perillisille omaisuuttaan huomattavasti enemmän kuin hän olisi ollut velvollinen luovuttamaan, ositus voidaan peräyttää konkurssipesään.

8 Lyhyt kuvaus aviovarallisuuden jakautumisesta, mukaan lukien ositus, jako ja myynti, tässä jäsenvaltiossa.

Suomessa viranomainen ei aloita aviovarallisuussuhteita koskevia menettelyitä omasta aloitteestaan. Kun avioeroa koskeva asia on vireillä tai kun avioliitto on purkautunut, omaisuuden ositus on toimitettava, jos puoliso tai kuolleen puolison perillinen sitä vaatii. Jos puolisoilla ei ole avio-oikeutta toistensa omaisuuteen, toimitetaan omaisuuden osituksen sijasta puolisoiden omaisuuden erottelu.

Avioeron perusteella toimitettavassa omaisuuden osituksessa puolisoiden kaikki omaisuus jaetaan pääsäännön mukaan puolisoiden kesken tasan, paitsi jos puoliset ovat tehneet avioehtosopimuksen. Omaisuuden ositusta voidaan myös sovittaa kohtuuskäyttöön perusteella. Omaisuuden osituksen tai erottelun yhteydessä on myös vaadittaessa jaettava puolisoiden yhteinen omaisuus.

Kun avioliitto on purkautunut toisen puolison kuoleman vuoksi ja kuolleelta puolisoilta on jäänyt rintaperillisiä eli lapsia tai näiden jälkeläisiä, voivat leski tai perilliset vaatia toimitettavaksi ositusta. Omaisuuden osituksessa puolisoiden kaikki omaisuus jaetaan tällöin pääsääntöisesti tasan. Eloonjäänyt puoliso saa omaisuudesta puolet ja perilliset yhteensä toisen puolen. Jos sen sijaan eloonjääneelle puolisoille kuitenkin kuuluu enemmän omaisuutta kuin kuolleelle puolisoille, on eloonjääneellä puolisoilla oikeus pitää koko oma omaisuutensa itsellään. Jos avioliitto purkautuu puolison kuoleman vuoksi, mutta kuolleelta puolisoilta ei ole jäänyt rintaperillisiä, eloonjäänyt puoliso perii kuolleen puolison omaisuuden, jos kuollut puoliso ei ollut testamentilla toisin määrännyt. Molempien puolisoiden kuoltua jaetaan viimeksi kuolleelta puolisoilta jäänyt omaisuus pääsäännön mukaan tasan kummankin puolison perillisten kesken. Osapuolet voivat sopia keskenään omaisuutensa jaosta (sopimusositus). Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen, tuomioistuimien määrää jommankumman puolison hakemuksesta pesänjakajan suorittamaan osituksen (toimitusositus).

Kun ositus toimitetaan sopimusosituksena, osituksesta on laadittava asiakirja, joka on päivittävä ja allekirjoitettava. Kahden esteettömän henkilön on todistettava asiakirja oikeaksi. Jos taas pesänjakaja toimittaa osituksen, laaditaan ositustoimituksesta asiakirja, jonka pesänjakaja allekirjoittaa. Osituskirja voidaan jättää maistraattiin (vuoden 2020 alusta alkaen Digi- ja väestötietovirastoon) rekisteröitäväksi. Osituskirjan rekisteröiminen antaa suojaa toisen puolison velkoja vastaan eikä se vaikuta itse osituksen pätevytyteen osapuolten välillä.

9 Millä tavoin kiinteä omaisuus rekisteröidään ja mitä asiakirjoja tai tietoja siihen vaaditaan?

Omistusoikeus kiinteistöön rekisteröidään hakemalla lainhuutoa. Lainhuuto merkitään julkiseen lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Tämän jälkeen omistaja näkyy lainhuutotodistuksesta.

Jos kiinteän omaisuuden omistus muuttuu omaisuuden osituksessa tai erottelussa, on lainhuudon hakemista varten toimitettava Maanmittauslaitokselle ositussopimus tai omaisuuden erottelusopimus alkuperäisenä, selvitys ositusperusteesta eli esimerkiksi käräjäoikeuden ilmoitus siitä, että avioeroasia on tullut vireille, sekä mahdollinen varainsiirtoverokuitti.

Osituksen perustuvan kiinteistön saannon lainhuudatusaika alkaa siitä, kun ositus saa lainvoiman. Lainhuudatusaika on kuusi kuukautta.

Päivitetty viimeksi: 02/11/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Aviovarallisuussuhteet - Ruotsi

1 Onko tässä jäsenvaltiossa lakiin perustuva aviovarallisuusjärjestelmä? Mitä siinä säädetään?

Kyllä, tällainen järjestelmä on olemassa. Siihen sisältyy sääntöjä puolisoiden elatusvelvoitteista avioliiton aikana ja sen jälkeen. Lisäksi siinä säädetään oikeuksista ja velvollisuuksista avioliiton aikana ja sen jälkeen. Ne koskevat puolisoiden erityyppisiä varoja, velkoja, yhteistä kotia ja kodin irtaimistoa sekä puolisoiden toisilleen antamia lahjoja.

2 Miten puoliset voivat järjestää aviovarallisuussuhteensa? Mitä muodollisia vaatimuksia tähän sovelletaan?

Puolisoilla voi olla kahdenlaista varallisuutta: aviovarallisuutta ja yksityistä omaisuutta. Aviovarallisuutta on yleensä kaikki puolisoiden omaisuus, jos toisin ei ole päätetty. Pääsääntönä on, että aviovarallisuus jaetaan, kun avioliitto purkautuu puolison kuoleman tai avioeron johdosta. Omaisuutta ei jaeta puolisoiden kesken, jos se on määrätty jommankumman puolison yksityiseksi omaisuudeksi

a) avioehtosopimuksella; avioehtosopimuksen on oltava kirjallinen, ja se on rekisteröitävä Ruotsin verovirastoon (*Skatteverket*),

b) asettamalla ehtoja lahjan yhteydessä,

c) kirjaamalla ehtoja testamenttiin,

d) kirjaamalla ehtoja henkilövakuutuksen, tapaturmavakuutuksen, sairausvakuutuksen tai yksilöllisten lisäeläkejärjestelyjen edunsaajamääräykseen.

3 Onko aviovarallisuussuhteiden järjestämistä rajoitettu?

Kyllä on. Esimerkkinä mainittakoon puolisoiden yhteistä kotia ja kodin irtaimistoa koskevat suojamääräykset, jotka ovat voimassa avioliiton jatkuessa. Puoliso ei saa myydä, vuokrata eikä muulla tavoin luovuttaa kotia ilman toisen puolison suostumusta. Määräykset ovat voimassa, vaikka omaisuus olisi avioehdon nojalla jommankumman puolison yksityistä omaisuutta. Omaisuuden jakamisen yhteydessä puolisoiden yhteinen koti ja irtaimisto annetaan sitä eniten tarvitsevalle puolisolle. Näin toimitaan myös siinä tapauksessa, että omaisuus on kokonaan toisen puolison omistuksessa. Jos tällä tavoin toiselle puolisolle jaettavan omaisuuden arvo ylittää toisen puolison osuuden arvon jaon yhteydessä, tällä on silti oikeus lunastaa osuuden ylimenevä osa itselleen, jos hän maksaa erotuksen puolisolle. Toisena esimerkkinä mainittakoon, että eloonjääneellä puolisollla on oikeus saada vähimmäisrahamaäärä yhteisestä omaisuudesta. Tämä pätee myös, vaikka edesmenneen puolison omaisuus olisi yksityistä tai vaikka tämä olisi testamentannut kaiken omaisuutensa jollekin toiselle henkilölle.

4 Mitkä ovat avioeron, asumuseron tai avioliiton pätemättömäksi julistamisen oikeusvaikutukset aviovarallisuussuhteisiin?

Ruotsin lainsäädännön mukaan ainoastaan avioerolla on oikeusvaikutuksia aviovarallisuussuhteisiin. Avioeron oikeudellinen seuraus on omaisuuden jakaminen. Jommallakummalla puolisollla voi olla myös oikeus elatusapuun ainakin siirtymäkauden ajan.

5 Miten toisen puolison kuolema vaikuttaa aviovarallisuussuhteisiin?

Kuoleman seurauksena omaisuus on jaettava. Omaisuus jaetaan kuolleen puolison perillisten ja eloonjääneen puolison kesken. Yhteiset rintaperilliset saavat perintöä vasta kun molemmat puoliset ovat kuolleet.

6 Millä viranomaisella on toimivalta ratkaista aviovarallisuussuhteita koskeva asia?

Osapuolet voivat itse toteuttaa jaon. Jos osapuolet toimivat yhteisymmärryksessä, ainoa muodollinen vaatimus on, että omaisuuden jakaminen tehdään kirjallisesti ja molemmat osapuolet allekirjoittavat sen. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen, tuomioistuim voi määrätä pesänjakajan. Osapuolet voivat hakea tuomioistuimelta muutosta pesänjakajan päätökseen.

7 Miten aviovarallisuusjärjestelmä vaikuttaa puolison ja kolmansien osapuolten välisiin oikeussuhteisiin?

Kumpikin puoliso vastaa itse omista veloistaan. Toisen puolison velkojilla ei siis ole oikeutta saada korvausta toisen puolison omaisuudesta, olipa kyse sitten aviovarallisuudesta tai toisen puolison yksityisestä omaisuudesta. On myös olemassa sääntöjä, joilla suojellaan velkojia siltä, että puoliset hankkiutuvat yhdessä eroon omaisuudestaan. Toinen puolisoista ei voi esimerkiksi päättää, että hänen yksityinen omaisuutensa sisällytetään omaisuuden jakoon, jos tarkoituksena on näin välttää velkojan saatavia.

8 Lyhyt kuvaus aviovarallisuuden jakautumisesta, mukaan lukien ositus, jako ja myynti, tässä jäsenvaltiossa.

Pääsääntönä on, että aviovarallisuus sisältyy omaisuuden jakoon. Tästä yleissäännöstä on kuitenkin useita poikkeuksia. Kummallakin puolisollla on oikeus veloittaa velkojaan vastaava osuus aviovarallisuudesta. Kumpikin puoliso saa myös ottaa vaatteet ja muun hänelle kuuluvan henkilökohtaisen omaisuuden, kuten lahjat. Omaisuuden jakamisen ulkopuolella on esimerkiksi oikeus työnantajalta tai yleisestä eläkejärjestelmästä saatavaan eläkkeeseen ja yksityiset eläkevakuutukset tietyiltä osin. Lopun avio-omaisuuden arvo jaetaan periaatteessa tasan puolisoiden kesken. Ositus tehdään ottaen huomioon, kenelle kyseinen omaisuus kuuluu. Kuten edellä mainittiin, on myös olemassa erityisiä suojamääräyksiä, jotka koskevat yhteistä kotia ja sen irtaimistoa.

9 Millä tavoin kiinteä omaisuus rekisteröidään ja mitä asiakirjoja tai tietoja siihen vaaditaan?

Kaikki kiinteän omaisuuden luovutukset on rekisteröitävä omistajuuden rekisteröintiä koskevalla hakemuksella maanmittausvirastoon (*Lantmäteriet*).

Tällaisen rekisteröintihakemuksen tekee yleensä kiinteän omaisuuden ostaja. Alkuperäiset asiakirjat on toimitettava hakemuksen yhteydessä.

Päivitetty viimeksi: 10/11/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.